

dass. ebend.

भर्तु (wie eben) Uṅādis. 1, 7. m. Herr TRIK. 2, 6, 10. H. an. 2, 444. Uṅāval. Bein. Čiva's TRIK. 1, 1, 44. MED. r. 70. Schol. zu Uṅ. 1, 7. Bein. Viṣṇu's Schol. zu Uṅ. 1, 7. Gold H. an. MED. Meer Uṅādivr. im SANKSHIP-TAS. ČKDn.

भर्तु m. N. pr. eines Fürsten Buḷg. P. 9, 8, 2. कुरुक und रुक nach andern Autt.

भर्तुक् m. 1) pl. N. pr. eines Volkes WASSILJEV 45. VARĀH. BRH. S. 14, 11. 16, 6. भर्तुक्क्यान् 3, 40 mit folgender Note: भर्तु इति भाषायां प-त्नगरमभिधीयते तस्यैव प्राचीननामैतत्. — 2) N. pr. eines Nāga VJUTP. 87.

भर्तु gaṇa ऋजुल्यादि zu P. 5, 3, 108. m. Schakal H. 1290. Hār. 78. f. भर्तुता und भर्तुता gaṇa वल्हादि zu P. 4, 1, 45. — Vgl. भर्तुता, भार्त्तुजिक.

भर्तुक n. gebratenes Fleisch H. 412. भर्तुक (die Länge durch das Versmaass gesichert) HALĀJ. 2, 168.

भर्तुता f. von भर्तु abgeleitet Nīr. 2, 2. bezeichnet vielleicht (adjectivisch) eine Farbe; °ञी AV. 2, 24, 8 kann Bez. eines schädlichen Thieres sein; vgl. भर्तु. भर्तुता v. l. für भर्तु im gaṇa ऋजुल्यादि zu P. 5, 3, 108. — Vgl. भार्त्तुजिक.

भर्तुक s. भर्तुक.

भर्तुञी भर्तु, loc. pl. von भर्, + ञी adj. Beiw. des Soma: unter Jubelruf geboren d. h. erzeugt RV. 1, 91, 21.

भर्तुनगरी (भ° + न°) f. N. pr. einer Stadt Verz. d. Oxf. H. No. 657.

भर्ग (von भर्ज = φάεγω) 1) m. a) strahlender Glanz, = भर्गस् CAT. BR. 5, 4, 5, 1. PAṆĀV. BR. 12, 9, 1. ČĀŃKH. ČR. 5, 1, 10. ĀNIEAT. im ČKDn. — b) Bein. Čiva's AK. 1, 1, 4, 29. H. 193. HALĀJ. 1, 12. KATHĀS. 1, 34. PRAB. 33, 7. Spr. 2893. VOP. 3, 7. Bein. Brahman's MUK. zu AK. ČKDn. — c) N. pr. eines Mannes P. 4, 1, 111. mit dem patron. Prāgātha, Liedverfassers von RV. 8, 49, 50. eines Fürsten, Sohnes des Venuhotra HARIV. 1396 (vgl. VP. 409. fg., N. 16). des Vitihotra Buḷg. P. 9, 17, 9. des Vahni 23, 16. pl. N. pr. eines Kriegerstammes P. 4, 1, 178. MBH. 2, 1085. 6, 338 (nach der ed. Bomb.). — 2) n. N. eines Sāman Ind. St. 3, 227. — Vgl. भार्ग, भार्गयण, भार्गि.

भर्गभूमि m. N. pr. eines Fürsten HARIV. LANGL. I, 134. 147. VP. 410. N. 16. — Vgl. भार्गभूमि und भृगुभूमि.

भर्गशिखा (भर्ग + शि°) f. Titel einer Schrift HALL 197.

भर्गस् (von भर्ज = φάεγω) Uṅādis. 4, 215. n. 1) = भर्ग strahlender Glanz (= तेजस् Schol. zu Uṅ. 4, 215), namentlich der Götter: वक्रित्या तदपुषि धायि द्रष्टं देवस्य भर्गः RV. 4, 141, 1. तत्संवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि 3, 62, 10. 10, 61, 14. AV. 19, 37, 1. ČĀŃKH. ČR. 18, 20, 8. ĀÇV. GRUJ. 1, 23, 15. CAT. BR. 12, 3, 4, 6. KĪTJ. ČR. 13, 1, 12. MAITRAJUP. 6, 35. Bein. Brahman's Uṅāval. — 2) N. eines Sāman LĀTJ. 3, 4, 8, 10.

भर्गस्वत् (von भर्गस्) adj. hell, von der Stimme: यदा भर्गस्वतो वाचमावदामि जनौ घृन्तु AV. 6, 69, 2.

भर्गयण m. pl. PRAVARĀDHJ. im Verz. d. B. H. 39, 14 wohl fehlerhaft für भा°.

भर्ग्य m. = भर्ग Bein. Čiva's RĀJAM. zu AK. 1, 1, 4, 29. ČKDn. Hār. 8.

भर्कु m. N. pr. eines Dichters Verz. d. Oxf. H. 124, a.

भर्ज s. भर्ज.

भर्जन (von भर्ज) n. = भर्जन P. 6, 6, 47. 1) das Rosten ČABDAM. im ČKDn. धाना° KĀTJ. ČR. 5, 8, 16. — 2) Pfanne zum Rosten Schol. zu KĀTJ. ČR. 2, 4, 27. 38. 5, 8, 22.

भर्गस् in सत्तैश्च° (भर्गस् = भरण Schol.) etwa so v. a. tausendfältig: इन्द्रं सत्तैश्चनसं सत्तैश्चभर्गसम् RV. 9, 60, 2. वाच 64, 25. 26. रयि 98, 1.

भर्तु und भर्तु (von 1. भर्) nom. ag. 1) Träger: भर्ता वज्रस्य धृत्वा: (P. 2, 2, 16, Schol.) RV. 10, 22, 3. CAT. BR. 3, 9, 4, 3. 8, 3, 4, 10. — 2) Erhalter, Ernährer; Miethsherr; Herr, Gatte AK. 3, 4, 4, 62. 2, 6, 4, 35. TRIK. 2, 6, 10. H. 339. 316. an. 2, 181. MED. t. 39. HALĀJ. 2, 342. विभर्ति भर्ता विश्वस्याच्छिष्टे ज्ञानितुः पिता AV. 11, 7, 15. 18, 2, 30. भर्तुर्वर्गं स्वमिच्छ्वै धुः RV. 5, 38, 7. उतो भर्ता भार्यं नानुबुध्यते CAT. BR. 2, 3, 4, 7. 4, 6, 2, 21. 14, 4, 4, 19. स्फातस्य वृक्षिराष्टस्य भर्ता गोप्ता च नाधवः MBH. 3, 3042. भुवनस्य ČĀK. 183, 186. भुवः RAGH. 1, 74. भर्तुर्कार्यधना हि सः (मूढः) M. 8, 417. 7, 94. 95. Gegens. प्रकृतयः Unterthanen KĀM. NĪTIS. 12, 8. R. 6, 8, 36. 31, 19. MEGH. 1. 34. mit seinem obj. componirt, das comp. oxytonirt, gaṇa पात्रकादि zu P. 2, 2, 9. 6, 2, 151. H. 7. पुत्रास्त्रै-लोक्मर्तुन R. 3, 20, 13. भूतभर्तु BHAG. 13, 16. भृत्य° JĀĒN. 1, 121. क्रयके-शिकभर्ता HARIV. 6610. ग्राम°, विवीत° Haupt, Chef, Aufseher JĀĒN. 2, 271. Gatte M. 3, 60. 174. 3, 90. 148. fg. भार्याया भर्ता MBH. 1, 4199. N. 4, 14. 8, 8. 9, 20. RAGH. 3, 1. MEGH. 97. भर्तुप्राप्तिव्रत Verz. d. Oxf. H. 58, a, 37. उर्वरभर्तुका adj. MĀĒKH. 84, 11. प्रवासस्थितभर्तुका KATHĀS. 34, 13. मर्त्यभर्तुका 37, 205. मृतभर्तुका 28, 174. स्वाधीनभर्तुका SĀH. D. 46, 8. 13. f. भर्त्री Erhalterin, Ernährerin, Mutter AV. 5, 3, 2. KAUC. 106. TBR. 3, 1, 4, 4. — Vgl. जगतीभर्तु, दिवस°, नृ°, पद्म°, प्रेषितभर्तु (°भर्तुका auch JĀĒN. 1, 84).

भर्तव्य (wie eben) adj. 1) zu tragen: स भारः सौम्य भर्तव्यो यो नरं नावसादयेत् Spr. 3168. — 2) zu erhalten, zu ernähren, zu pflegen CAT. BR. 1, 5, 2, 15. Nīr. 4, 16. JĀĒN. 1, 74. 2, 140. MBH. 1, 3106. 4206. 3, 2734. (vgl. Spr. 2019). Spr. 2892. RĀĒA-TAR. 6, 18. DAČAK. in BENF. Chr. 188, 5. P. 3, 1, 112. Sch. zu dīngen, zu besolden, zu halten: सभर्तव्येव (gut besoldet) देवसेनान्ये तदिदं शत्रोर्भर्तव्याः VARĀH. BRH. S. S. 7, Z. 11.

भर्तुघ्नी (भर्तु + घ्नी) f. eine Mörderin ihres Mannes JĀĒN. 3, 6.

भर्तुव (von भर्तु) n. der Stand eines Gatten: वृणोविमं वररोह्ण भर्तुवे MBH. 3, 380. त्वा भर्तुवे ऽभ्यर्घयिष्यति KATHĀS. 26, 148.

भर्तुदारक (भर्तु + दा°) m. Kronprinz (insbes. im Drama) AK. 1, 1, 2, 12. TRIK. 3, 3, 336. H. 332. HALĀJ. 1, 98. °दारिका Königsstochter, Princessin AK. 1, 1, 2, 13. H. 333.

भर्तुमती (von भर्तुमत् und dieses von भर्तु) adj. f. einen Gatten habend, verheirathet ČĀK. 114.

भर्तुमेष्ठ (भर्तु + मे°) m. N. pr. eines Dichters RĀĒA-TAR. 3, 262. Verz. d. Oxf. H. 124, a, 36. 140, a, 1 v. u. 209, a, 8. — Vgl. मेष्ठ.

भर्तुयज्ञ (भर्तु + यज्ञ) m. N. pr. eines Autors WEBER, Lit. 137. Ind. St. 1, 470. HALL 192.

भर्तुव्रत (भर्तु + व्रत) n. Treue gegen den Gatten: नित्यं °व्रते स्थिता HARIV. 3012. — Vgl. पतिव्रत.

भर्तुव्रता (wie eben) adj. f. dem Gatten treu MBH. 13, 6798. Spr. 3025. Davon nom. abstr. °व्र (भर्तुव्रतव gedr.) R. GOAR. 1, 36. s. — Vgl. पतिव्रता.